

De Probatis|| Sanctorvm|| Historiis

Partim|| Ex Tomis Aloysii Lipoma-||ni, Doctissimi Episcopi, Partim Etiam||
Ex Egregiis Manuscriptis Codicibus, Qvarvm permultæ antehàc nunquàm
in lucem prodière

Complectens Sanctos Mensivm || Martii Et Aprilis

Surius, Laurentius

Coloniae Agrippinae, 1576-

VD16 S 10259

II.

[urn:nbn:de:hbz:466:1-77384](https://nbn-resolving.org/urn:nbn:de:hbz:466:1-77384)

ferè defeffi effent: vndè rursùs in vincula compingitur. Tridnò pòst ad iudicem denuò productus, & eandem pietatis confessionem liberè exprimens, licèt iam deinceps propè mortuus esset, maris tamen fluctibus submergendus traditur. Miraculum autem quod statim pòst est consecutum, si à nobis commemoretur, verisimile est nullam fidè habiturum, apud eos præsertim, qui eadem oculis minimè ipsi conspexerunt. At licèt homines vix fidem illi adhibituos satis intelligamus, ratio tamen non patitur, quin omninò rem, vt gesta est, scriptis prodamus: quippe cum omnes (verè dixerim) qui Cæsaream incolunt, eiusdem testes habere videamur: nulla enim ætas Cæsareensium ab isto admirabili spectaculo abfuit. Simul atquè igitur sanctissimum illum & beatissimum Christi martyrem medio mari, vt illis videbatur, in profundissimos vortices coniecerant, ex improuisò tanta procella, non vñtata illa quidem, tanta etiam turbatio, nò per mare solum, sed per vniuersam continentem se diffundebat, vt cum terra, tum tota ciuitas eius impetu & violentia concuteretur: atq; vñà cum isto mirando & repentino terræmotu ipsum mare martyris cadauer, vtpotè tam sacrum pondus sustinere non valens, ante portas ciuitatis eijceret. Eiusmodi igitur sunt res gestæ sancti Apphiani, qui die Parasceues, hoc est, secundo die mensis Xanthici, id est, ad quartum Nonas Aprilis, martyrio occubuit.

Cap. 15.
Vlpianus
martyr.

Eodem tempore, iisdemque ferè diebus, in ciuitate Tyriorum adolescens, nomine Vlpianus, post acerbissimas plagas & verbera grauissima, in pellem bubulam, iam nuper extractam, cum cane & aspide inuolutus, præceps in mare deijcitur. Quapropter videtur mihi meritò post res Apphiani, in martyrio gestas, in sermone nostro recensendus. Non longo tempore post Aedesius, non solum Apphiani secundum Deum, sed etiam secundum sanguinis coniunctionem ex patre germanus frater, germana ferè & similia cum illo tormenta perpeffus, post infinitas fidei confessiones, post diuturnas vinculorum afflictationes, post latam à præside sententiã, qua ad metalla in Palestina erat damnatus, post vitæ rationem, quam pallio vestitus more philosophi (etenim plus politioris eruditionis, plusque cognitionis in philosophia fuerat, quam frater, adeptus) sanctissime traduxerat, tandem cum iudicem in vrbe Alexandria sententiam de Christianis pronunciantem videret, & plus æquo in eos furentem (quippe viros interdum graues & modestos varijs ignominia notis affecit, interdum & mulieres summa continentia, & virgines, quæ sua sponte Dei cultui se consecrauerant, ad turpem ipsarum contumeliam lenonibus tradidit) idem cum fratre aggressus est. Et quoniam illa facinora intoleranda ei videbantur, fidenti & erecta animi magnitudine accedens ad iudicem, turpitudinis & ignominia, quam cum verbis, tum rebus ipsis præstitisset, eum coram coarguit. Vndè varijs tormentorum cruciatibus diuexatus (quæ quidem constanter & sedatè admodum pertulit) ad extremum fuit in mare proiectus, & eundem cum fratre exitum consecutus.

Aedesius
hic etiam
Pamphili
martyris
fuit dilecti-
pulus.

Is iudex
Hierocles
fuit totius
Aegypti
administri-
strator.

VITA S. NICETII LVGDVNENSIS EPISCOPI,
AVTHORE GREGORIO TVRONENSI, CAP. VIII.
in Vitis Patrum.

Aprilis. 2.

Ierem. 1.

Math. 25.

Rom. 8.

Gen. 17.
Luc. 1.

Ræsentia diuinæ bonum, quòd plerunquè regno suo prouideat quos adsciscat, ipsa sæpius sacrae lectionis testantur oracula, sicut ad Ieremiam eximium vatem celestis oris mystica deferuntur eloquia, dicentis: Prius quam te formarem in vtero, noui te: & antè, quam exires de vulua, sanctificauit te. Et ipse Dominus vtriusque conditor Testamenti, illis, quos largitio hilaris agnino decoratos vellere suis locat à dextris, quid ait? Venite benedicti patris mei, percipite præparatum vobis regnum à constitutione mundi. Sed & illud vas electionis beatus Apostolus: Quos, inquit, præsciuit, & prædestinavit conformes fieri imaginis filij sui. Nam & de Isaac Iohanneque, qualiter nacerentur vel quid agerent, & nomen & opus prædixit & meritum. Sic & nunc de B. Nicetio ipsa illa prisca miseratio pietatis, quæ immerita dicitur, non nata sanctificat, & omnia prius, quam gignantur, & disponit & ordinat, qua-
liter

liter sacerdotalis gratiæ infulis floreat in terris, prius genitrici voluit reuelare. De cuius vita retinetur quidem exindè libellus nobiscum, nescio à quo compositus: qui multas quidem virtutes eius pandit, non tamen vel exordium natiuitatis conuersionisque eius, vel seriem virtutum declarat ad liquidum. Et licet nec nos omnes eius virtutes inuestigauerimus, quas per eum Dominus vel occultè operari est dignatus, vel publicè tamen quæ ad priorem authorem non peruenerunt, etsi rusticiori stylo, pandere procurauimus.

Igitur Florentinus quidam ex senatoribus, accepta Arthemia coniuge, cum duos iam haberet liberos, ad episcopatum Ianubensis vrbs experebatur, & re iam obtenta, cum principe domum reuertitur, coniugis, quæ egerat, nunciauit. Quod illa audiens, respondit viro: Desine, quæso, dulcissime coniunx ab hac causa, & nè quæseris episcopatum vrbs: quia ego ex conceptu à te sumpto episcopum gero in vtero. Requieuit vir sapiens, audita vxore, rememorans illud, quod diuina quondam vox principio fidei nostræ Abrahamæ præcepto beato præceperat: Omnia quæ dixerit tibi Sara, audi vocem eius. De Gen. 22.

quæ impletis pariendi diebus, mulier enixa est puerum: quem quasi victorem futurum mundi, Nicetium in baptismo vocauit, eundemque summa nutritum diligentia, literis Ecclesiasticis mandauit institui. Defuncto autem patre, hic cum genitrice iam clericus in domo paterna residens, cum reliquis famulis manu propria laborabat, intelligens commotiones corporeas non aliter nisi laboribus & ærumnis opprimi posse. Quodam vero tempore cum adhuc in domo ipsa degeret, orta est ei pustula mala in facie. Quod viri inualefcens ac excoquens, fecit puerum desperatum. Sed mater eius iugiter, inter sanctorum nomina, beati Martini nomen pro eius salute peculiariùs inuocabat. Cum que per biduum puer iacuisset in lectulo clausis oculis, & nullum verbum consolationis matri lamentanti proferret, sed potius ipsa genitrix inter spem metumque titubans, iuxta ritum exequiarum necessaria funeris prepararet, secunda die ad vespertum aperiens oculos, ait: Quò iuit mater mea? Quæ statim adueniens, ait: Ecce adsum, quid vis filii? Et ille, Nè timeas, inquit, mater: beatus enim Martinus super me Crucem Christi faciens, surgere me iussit incolumem. Hæc effatus, statim surrexit à lectulo, geminauit que virtus diuina miraculi huius gratiam, & vt Martini panderetur meritum, & vt hic, quia futurus erat Pontifex, à contagio saluaretur. Testis enim fuit huius causæ visa catrix eius in facie.

Parentes
S. Nicetij.

Gen. 22.

Mater eius
S. Martinū
inuocat, et
curatur.

Efficacia
signi S.
Crucis.

Ætate quoque iam tricenaria presbyterij honore præditus, nequaquam se à labore operis, quod prius gessit, abstinerebat, sed semper manibus proprijs operabatur cum famulis, vt Apostoli cõpleret præcepta, dicentis: Laborate manibus, vt habeatis vnde tribuere possitis necessitatibus patientibus. Illud omninò studebat, vt omnes pueros, qui in domo eius nascebantur, vt primum vagitum infantia relinquentes loqui cõpissent, statim literis doceret, ac psalmis imbueret, scilicet vt primo ingressui tale iungeretur psallentium, vt tam antiphonis, quàm meditationibus diuersis, prout deuotio flagitabat animi, Deo seruire possent. Castitatem autem non modò hic diligenter erat custodiens, verum etiam custodiendi gratiam alijs iugiter prædicabat, & à polluto tactu & verbis obscœnis, vt desisterent, edocebat. Nam recolo in adolescentia mea cum primum literarum elementa cõpisssem agnoscere, & essem quasi octauæ annæ æuo, illeque indignum me lectulo locari iuberet, ac paterna dilectionis dulcedine vna suscipere, oram indumenti sui articulis arripiens, ita se colobio concludebat, vt nunquàm artus meos beata eius membra contingerint. Intuemini, quæso, & aduertite cautelam viri Dei, qui si sic ab infantuli artibus, in quo nulli adhuc esse poterant stimuli concupiscentia, nulla incitamenta luxuriæ, nè ab eis tangeretur, abstinuit: qualiter de loco, vbi suspicio luxuriæ esse potuit, ille refugit? Erat enim, vt diximus, castus corpore, mundus corde, nõ in scurrilitate verba proferens, sed semper quæ Dei sunt loquens. Et cum omnes homines in illo cælestis charitatis vinculo diligeret, matri propriæ ita erat subditus, vt ei quæ si vnus ex famulis obediret.

Castitatis
studium
ingens.

Denique ægrotante grauius Lugdunensi Antistite in vrbe Parisiaca, cum à Childeberto seniore magno amore diligeretur, voluit Rex vsque ad eius lectulum proficisci ac visitare infirmum. Cui venienti ait Episcopus: Optimè nõsti, õ pijsime, quòd tibi in omnibus necessitatibus tuis fideliter seruierim, ac quæcunque iniunxisti, deuotè impleuerim. Nunc precor, vt quia tempus resolutionis meæ adest, nõ dimittas me ab hoc mundo cum dolore discedere, sed vnã petitionem, quam supplico, libenter indulgeas. Et ille, Pete, inquit, nam quod volueris obtinebis. Rogo, ait, vt Nicetius Presbyter

nepos meus, Ecclesie Lugdunensi substituatur episcopus. Est enim, ut mei testimonij verba proferunt, amator castimonie, dilectorq; Ecclesiarum, & in elemosynis valde deuotus, & quaecunq; seruos Dei decent, & operibus gerit, & moribus. Respondit Rex: Fiat voluntas Dei. Et sic pleno Regis & populi suffragio, episcopus Lugdunensis ordinatus fuit, precipuus concordie ac pacis amator. Qui si laesus fuisset ab aliquo, statim aut remittebat per se, aut per alium insinuabat veniam deprecari. Nam vidi ego quodam tempore Basilium Presbyterum missum ab eo ad Armatarium comitem, qui Lugdunensem urbem his diebus potestate iudiciaria gubernabat, dixitq; ad eum: Pontifex nosster causae huic, quae denuo mouetur, dato iudicio terminum fecit: ideoq; commonet, ne eam iterare praesumas. Qui furore succensus, respondit Presbytero: Vadē, & dic ei: Quia multa sunt causae in meo arbitrio posita, quae alterius iudicio finiendae erunt. Regressus Presbyter, quae audiuit, simpliciter exposuit. Sanctus vero Nicetius commotus contra eum, ait: Verē, inquam, quia eulogias de manu mea non accipies, pro eo quod verba, quae furor exegit, meis auribus intulisti. Erat autē conuiuio recubens, ad cuius & ego laenam, cum adhuc diaconatus fungerer officio propinquas accubueram. Dixitque mihi secretis: Loquere Presbyteris, ut deprecantur pro eo. Cumque locutus fuisset, non intelligentes voluntatem sancti, silebant. Quod ille cernens: Tu, inquit, surge, & deprecare pro eo. At ego cum trepidatione confurgens, osculatus sum sanctae eius genua, orans eum pro Presbytero. Qui indulgens, atq; eulogias porrigens, ait: Rogo, dilectissimi fratres, ut verba inutilia, quae ignauē multisantur, aures meas non verberent: quia non est dignum, ut homines rationabiles irrationabilium hominum prociacia verba suscipiant. Hoc tantum vos studere oportet, ut illi, qui contra Ecclesiam utilitatem quadam machinari cupiunt, vestris propositionibus confundantur. Irrationabilia enim, non solum non admirari, sed nec audire desidero. Obeatum virum, qui omni intentione vitare cupiebat scandalum. Audiant autem haec illi, qui si offensi fuerint, ignoscere nolunt: sed totam pro sua vitio conuocantes urbem, etiam testes adhibere non metuunt, qui vocibus nefarijs dicant: Haec & haec audiui de te hunc loquentē. Et ita fit, ut pauperes Christi talibus accusationibus, misericordia postposita, opprimantur.

Quodā autem mane cum surrexisset ad matutinas sanctus Nicetius, expectatis duabus antiphonis, ingressus est sacrum. Vbi dum resideret, Diaconus responsorium psalimum canere coepit, & ille commotus, ait: Sileat, sileat, nec praesumat canere iustitiae inimicus. Et dicto citius oppilato ore siluit: quem iussit vocari ad se sanctus, & ait: Nonne praeeperam tibi, ne ingredereris Ecclesiam Dei? Et cur ausu temerario ingredi praesumpisti? Aut cur vocem in canticis Dominicis es ausus emittere? Stupentibus autem omnibus, qui aderant, & nihil mali de Diacono nouerat, exclamauit, daemoneum, & se torqueri a sancto immensis cruciatibus confiteretur. Ipse enim praesumpserat, in Ecclesia canere, cuius vocem, ignorantibus populis, sanctus agnouit, & ipsum verbis acerrimis execratus est. Tunc impostis sancti Diacono manibus, eiecto daemone, personam restituit integramenti.

His, & alijs signis declaratus in populis, vicefimo secundo Episcopatus sui anno, aetate sexagenaria, migravit ad Christum. Qui dum ferretur ad sepeliendum, caecus quidam se sub feretrum flagitauit adduci: statimq; eo ingressus, vultus diu lumine viduatus, referatis oculis adornatur: nec distulit diuina pietas beatos artus glorificare signis, cuius beatam animam cum choris angelicis suscipiebat in astris. Post dies autem, quos lex Romana sancit, ut defuncti cuiuspiam voluntas publicè legatur, huius antistitis testamentum in foro delatum, turbis circumstantibus a Iudice referatum recitatumque est. Presbyter vero basilicam temens felle, quod nihil loco, in quo sepultus fuerat, reliquisset, ait: Aiebāt semper plerique, stolidum fuisse Nicetium: nunc ad liquidum verum esse patet, cum nihil basilicam, in qua tumulatus est, delegauit. Sequenti autem nocte sanctus apparuit Presbytero cum duobus episcopis, id est, Iusto atque Eucherio, in veste fulgenti, dicens ad eos: Hic presbyter, sanctissimi fratres, blasphemis me obruit, quia nihil facultatis scripserim templo huic, quo requiesco, & nescit, quia quicquid preciosius habui, ibidem reliqui, id est, glebam corporis mei. At illi dixerunt: In iuste facit, detrahens feruo Dei. Conuersusq; sanctus ad Presbyterum, pugnis palmisque guttur eius illisit, dicens: Peccator conterende, desine stulte loqui. Expergfectus autem Presbyter, tumefactis faucibus, ita doloribus coarctatur, ut ipsas quoq; saliuas oris vix cum labore posset maximo deglutire. Unde factum est, ut per dies quadraginta lectulo decubans,

S. Nicetius
creatur Lu
gdunensis
episcopus.

* cōspectu
f. nō erit

Diaconum
dæmonia
eū liberat.

Migrat è
vita.

Nota pœ
nam pœf.
byteri, fan
ctum virū
blasphemā
tis.

grauiter cruciaretur. Sed inuocato confessoris nomine, sanitati redditus, nunquam ausus est ea verba, quæ prius præsumperat, garrulare.

Priscum autem Episcopum, huic sancto semper fuisse aduersum, nõrunt omnes. Hic Diacono cuidam huius casulam tribuit. Erat autem grauis, eò quòd & ipse vir Dei robusto fuisset corpore. Capsa autem huius indumenti ita dilatata erat atq; consuta, vt illa, quæ per paschalia festa sacerdotum humeris imponuntur. Ibatque Diaconus cū hoc vestimento discurrens, ac paruipendens de cuius vsibus remansisset, hoc habens in leculo, hoc vtens in foro, de cuius fimbrijs, si credulitas certa fuisset, reddi potuit salus infirmis. Cui ait quidam: O Diacone, si scires virtutem Dei, & quis fuit cuius vestimento vteris, cautiùs cum eo viueres. Cui ille: Verè, inquit, dico tibi, quia & hac casula tergo vtor, & de capsâ eius, parte prolixiore decisa, tegumen pedum aptabo. Fecit ilicò miser, quæ pollicitus est, suscepturus protinùs diuini iudicij vltionem. Nanque vbi deciso cucullo, aptatis pedulis pedes operuit, extemplò arreptus à dæmone, ruit in pavementum. Erat autem solus in domo, nec erat qui succurreret misero. Cumq; spumas cruentas ostendens de vltionibus.

Agulphus quoque Diaconus noster Roma veniens, beata nobis sanctorum pignora deferrebat. Hic causa orationis tantum, locum, quo sanctus quiescit, adiuit. Ingressusque ad eum, dum dixerat miraculorum opus illustre perpendit, vidit immensum cateruatim populum ad eius sepulcrum, velut felicitum examina apum ad cõsuetum alueare cõfluere, & alios, Presbytero qui aderat ministrante, particulas ceræ pro benedictione sumere, alios parumpèr pulueris, nonnullos disruptas ab opertorio eius fimbrias capere, & abire, ferentes in disparibus causis vnâ gratiam sanitatis. Hæc ille cernens, fide compositus & lachrymans, ait: Si marinorum me moles fluctuum fulcare mei sacerdotis deuotio fecit, vt lustratis Romanorum martyrum sepulcris aliquid de eisdem pignoris deferre deberem: cur non Gallicani mei confessoris pignora capiam, per quæ mihi meisq; salus integra reparatur? Et statim accedens, quasdam de herbulis, quas deuotio populi sacrum iecit in tumultum, manu linteo operata, Sacerdote porrigente, suscepit, repositasque diligenter domum detulit. Itaque statim fidem hominis miraculorum actio comprobauit. Nam discerpis de his particulis, & frigoriticis cum aquæ potu porrectis, protinùs cū haustu salutem inuexit: sed & multis deinceps. Quando autem hæc nobis retulit, iam quatuor exindè sanos factos ab hac infirmitate narrauit.

Iohannes autem Presbyter noster, dum ab vrbe Massiliensi cum commercio negotiationis suæ rediret, ad huius sancti sepulcrum in oratione prosternitur: de qua confurans, adspicit contrafactas compedes, disruptasq; catenas, quæ culpabilium vel adstrinxerant colla, vel furas attriuerant: & admiratus est. Sed contemplatio non fuit miraculis vacua. Nam rediens ad nos Presbyter, assererat cum sacramento, tres coram se ibi cæcos fuisse lumini redditos, ac domũ rediisse saluatos. Apud Genabensem quoq; Galliarũ urbem, dũ eius reliquiæ cū honore pfallentij portarentur, tantã ibi Dominus gratiã præstare dignatus est, vt suppliciter adorantes & cæci visum, & claudi reciperent gressum. Nec dubitare poterat quispiam præsentem esse confessorem, cū videbant talia infirmis remediorum munera ministrari.

Seditione etiam in quodam loco exorta, cū vulgo sæuiente, volantibus saxis ac facibus, furor arma non mediocriter ministraret, vnus eleuato ensis acumine, cum assultu graui virum perculit. Post dies autẽ paucos inuētus iste ab interempti germano, simili exitu trucidatur. Quod cū iudex loci illius cõperisset, vinctum virum in carcerem trudi præcipit, dicens: Dignus est morte hic scelestus occubere, qui voluntatis propriæ arbitrio, nec expectato Iudice, ausus est temerè mortẽ fratris vlcisci. In qua dum tenere custodia, & multorum sanctorum nominibus inuocatis, misericordiam precaretur, quasi ad sanctum Dei conuersus ait. Audiui de te, sancte Niceti, quòd sis potēs in opere misericordia, ac pius in cõpeditorũ sententiã absolutione: deprecor nũc, vt me illa supereminenti pietate visitare digneris, qua in reliquorum absolutione victorum sæpiùs claruisti. Post paululum verò obdormienti apparuit illi vir beatus, dicens: Quis es tu, S. Nicetius qui nomen Nicetij inuocas? Aut vndè nõsti quis fuerit, quòd eum obsecrare non desis. vinctũ absoluit. At ille causam delicti ex ordine referans, adiecit: Miserere, quæso, mihi, si tu es vir Dei, quem inuoco. Cui sanctus ait: Surge in nomine Christi, & ambula liber: à nullo enim conprehendèris. At ille in hac expergefactus voce, se absolutum catenis comminutis, contrafactaque trabe miratur: nec moratus, nemine retinente, vsque ad eius

Nota vltio
nè in sacra
veste abu-
tentem.

Nota anti-
quã Chri-
stianorũ
deuotionẽ

Obserua
miracula.

Reliquiæ
deportatæ,
miraculis
coruscant.

S. Nicetius
vinctũ ab-
soluit.

eius sepulcrum perrexit intrepidus. Tunc à iudice noxialis culpæ damnatione concessa, laxatus abscessit ad propria.

Nota dele-
ctulo san-
cti viri.

Gratum est illud addi miraculis, quòd accensis ad lectum eius fecerit cicindulis, quia ingentia sunt, quæ in cælis habitans, operatur in terris. Igitur lectulus, quo sanctus quiescere erat solitus, sæpiùs miraculis adornatur illustribus. Qui grandi studio ab Aetherio nunc episcopo fabricatus, deuotissimè adoratur: nec immeritò, cum frigoritici sæpius sub eo siti, compresso vapore ac frigore saluentur, cæteriç, infirmi ibidem proiecti, protinùs subleuentur. Palla etenim speciosa tegitur, lychnique in ea iugiter accenduntur. Vnus igitur ex his, per quadraginta dies totidemque noctes, vt ipse adituus asseruit, absque vilius fomenti adiutorio perdurauit splendens, in quo nec papyrus addita, nec gutta olei est stillantis adiecta: sed ipsa, qua primùm statutum est, compositione permansit, cum luce præclara.

Nota le-
stor.

Cæcus illu-
minatur.

Huius sancti reliquias Gallomanus Tricassinorum Pontifex deuotus expetijt, quæ cum psallentio deducerentur, & cæcorum oculi illuminati sunt earum virtute, & aliorum morborum genera meruerunt accipere medicinam. Ad nos quoque facietergitum, dependentibus villis intextum, quod sanctus super caput in die obitus sui habuit, est perlatum. Quod nos tanquam munus cæleste suscepimus. Factum est autem, vt post dies plurimos ad benedicendam ecclesiam in parochia Paternacensi vrbs Turonicæ inuitaremur. Accessi, fateor, sacraui altare, decerpiti fila de linteo, locaui in templo, dictisç, Missis, & facta oratione, discessi. Paucis deinde diebus interpositis, aduenit ad nos ille, qui inuitauerat, dicens: Gaude in nomine Domini, sacerdos Dei, de virtute beati Nicetij antistitis, nam noueris, quia ostendit miraculum in ecclesia, quæ sacrasti. Cæcus enim erat in pago nostro, diuturna cæcitas & caliginis oculorum nocte detentus: cui apparuit vir quidam per visum noctis, dicens: Si vis sanus fieri, prosternere in orationem coram basilicæ sancti Nicetij altari, & recipies visum. Quod cum fecisset, disruptis tenebris, lumen ei virtus diuina patefecit. Posui, fateor, de his pignoribus & in alijs basilicarum altaribus, in quibus & energumini sanctum confitentur, & fidelis oratio sæpius promeretur effectum.

Epilepti-
cus ad san-
cti sepul-
crum sana-
tur.

Phronymius igitur, Agathensis Episcopi famulus, epileptici morbi accessu fatigabatur, ita vt plerunquè cadens ac spumans, linguam suis proprijs dentibus laceraret: & cū ei à medicis plurima fierent, accidebat vt paucis mensibus interpositis, non tangeretur à morbo: sed iterum in reciduum cruciatum ruens, peius quam priùs perferibat. Dominus verò eius, cum vidisset tantas virtutes ad sepulcrum beati Nicetij fieri, dixit ad eum: Vade & prosternere coram sepulcro sancti, orans vt te adiuuare dignetur. Qui cum iussa explisset, sanus regressus est, nec vltra eum attigit morbus. Septimus autem erat ab incolumitate pueri annus, quando eum nobis Episcopus presentauit.

Nota pec-
nam per-
iuri.

Quidam verò pauper, viuente sancto, literas ab eo elicit, manu eius subscriptas, quibus sibi per deuotorum domos eleemosynam flagitaret. Post eius verò obitum adhuc cum ipsa circuiens epistola, non pauca ab eleemosynarijs pro sancti memoria capiebat: desiderium enim erat omnibus, vt quisque viderat subscriptionem sancti, aliquid præbere egenti. Quod videns quidam Burgundio, non honorans neque venerans sanctum, obseruare pauperem cœpit à longè: vidensque eum syluas ingressum, irruit, & abstulit ei sex aureos cum epistola: collisumque calcibus, reliquit exanimem. At ille inter calces & reliqua verbera, hanc vocem emisit: Adiuro te per Deum viuum, & virtutem sancti Nicetij, vt vel epistolam eius mihi reddas: quia mihi vltra non erit vita, si eam perdidero. Ille verò, ea proiecta in terram, abiit: quam pauper colligens, venit ad ciuitatem. Erat autem ibi eodem tempore Phronymius Episcopus, cuius supra meminimus. Ad quem accedens pauper, illi ait: Ecce homo, qui me grauiter cæsum expoliavit, abstulitque sex aureos, quos pro intuitu epistolæ sancti Nicetij acceperam. Episcopus autem narrauit hæc Comiti. Iudex verò vocato Burgundione, percontari cœpit ab eo, quid exinde diceret. Negauit autem coram omnibus, dicens: Quia nunquam vidi hominem istum, neque res eius abstulit. Episcopus verò adspiciens epistolam, vidit subscriptionem sancti: & cōuersus ad Burgundionem, ait: Ecce in hac epistola subscriptio sancti Nicetij tenetur: si es innocens, accede propius, & iura tangens manu scripturam, quæ ipse depinxit: credimus enim, de virtute illius, quia aut te hodiè ostendet hoc scelere contaminatum, aut certè permittet abire innoxium. At ille nihil moratus, accedit ad manus episcopi, qui hanc epistolam extentam tenebat, eleuans.

DE S. NICETIO EPISCOPO LVGDVNEN.

491

eleuansque manus suas vt iuraret, cecidit retrorsum supinus, & clausis oculis spumas ab ore proijciens, quasi mortuus putabatur. Transeunte autem quasi duarum horarum spatio, aperuit oculos suos, dicens: Væ mihi, quia peccaui auferendo res pauperis huius. Et statim retulit per ordinem, qualiter iniuriam intulerat homini illi. Tunc episcopus cum iudice cognita culpa, ea tantum, quæ abstulerat, inopi reddidit, & pro eadē duos infu- per solidos addidit: & sic vterque à iudicis conspectu discessit.

Quot autem per hunc sanctum, carcerali ergastulo reuincti, absoluti sint, quòtve com- peditorum catenæ siue compedes sint contractæ, testis est hodiè moles illa ferri, quæ in basilica eius adspicitur, de supradictis supplicij aggregata. Nuper autem in conspectu Guntranni Principis Siagrium Augustudunensem Episcopum ipsi referentem audiui, in vna nocte in septē ciuitatibus carcerarijs apparuisse beatum virum, eosque absoluti ab ergastulo, & abire liberos permisisse. Sed nec iudices contra eos quicquam agere deinceps ausi sunt. De cuius sepulcro si febricitans, si frigationes habens, ac diuersis morbis laborans, quid pulueris sumpserit, ac dilutum acceperit, mox recipit sanitatem. Quod non est dubium præstare eum, qui ait sanctis suis: Omnia quæcunque petieritis in nomine meo, credite quia accipietis, & venient vobis.

Puluis & sancti tumulo de sumptus & hauritus sanitates confert.

Mar. 11.

Igitur apud vicum Prisciniacensem vrbs Turonica, ecclesia dudum constructa abf. que sanctorum pignoribus habebatur: cumque incolæ loci plerumque peterent, vt eam quorumpiam sanctorum cineribus sacraremus, de supradictis reliquijs sancto altari col- locauimus: in qua ecclesia sapius virtus Domini per beatum manifestatur antistitem. Nuperimo autem tempore mulieres quædam vexatæ à dæmonio, ex termino Bituri- giæ venientes, tres numero, dum ad basilicam sancti Martini deducerentur, hanc eccle- siam sunt ingressæ. Igitur collisæ in se palmis, dum sancti Nicetij faterentur se virtuti- bus cruciari, proijciens ab ore nescio quid purulentum cum sanguine, ab obsessis spi- ritibus protinus sunt mundatæ.

Tres dæ- moniacæ liberantur

Dado vnus ex his pagenis eum in hostilitate illa, quæ apud Conuenas est, accessit set, & plerumque in periculis mortis irrueret, vouit, vt si domum reuerteretur incolumis, ad memoratam Ecclesiam exornandam in honore beati Nicetij aliqua ex his, quæ ac- quisierat, largiretur. Rediens igitur, duos calices argenteos deferbat, vouitque iterum in itinere, quòd hos ecclesiæ conferret, si ad propria sospes accederet. Domum suam i- gitur accedens, vnum tantum modò dedit, alio sanctum fraudare procurauit, dans co- operatorium Sarmaticum, quo altare Dominicum cum oblationibus tegetur. Appa- ruit autem illi vir beatus per somnium, dicens: Quouisquè dubitas, & votum implere dis- simulas? Vade, inquit, & calicem alterum, quem vouisti, redde Ecclesiæ, nè pereas tu, & domus tua. Cooperatorium verò quia rarum est, non ponatur super munera altaris: quia non exindè plenè tegitur mysterium corporis sanguinisque Domini. At ille exterritus, nihilque moratus, votum, quod vouerat, velociter adimpleuit.

Huius hominis frater ad vigiliis Domini natalis aduenit, monuitque Presbyterum, dicens: Vigilemus vnanimiter ad ecclesiam Dei, atque exoremus deuotè beati Nicetij potentiam, vt eo obtinente, huius anni curriculum cum pace ducamus. Quod Presby- ter audiens, gauisus iussit signum ad vigiliis commoueri. Quo commoto, adueniente Presbytero cum clericis & reliquo populo, hic gula inhians, moras veniendi innecte- bat: cumque mitteret sapius Presbyter ad eum accersendum, respondebat: Paulisper su- finire, & venio. Quid plura? Transactis vigilijs ac data luce, hic, qui prius commonue- rat, ad vigiliis non accessit. Presbyter verò, impleto officio, commotus contra homi- nem, ad habitaculum eius properat, vt quasi eum à communionem suspenderet. At ille correptus febre, sicut vino, ita diuino exurebatur incendio. Nec mora, viso presbytero, datis vocibus cum lachrymis, supplicabat sibi poenitentiam tradi. Cumque eum Presby- ter increparet, dicens, Meritò à sancti Nicetij virtute exureris, ad cuius ecclesiam veni- re ad vigiliis neglexisti: inter fermocinantium colloquia spiritum exhalauit. Facta quo- què hora tertia, cum populus ad Missarum solennia conueniret, hic mortuus in eccle- siam est delatus. Quod virtute sancti antistitis actum nemo ambigere potest. Hæc autè nobis ipse exposuit Presbyter.

Vigiliæ na- talis Do- mini.

Nota terr- bile Dei iu- dicium in negligentē sacras vigi- lias.

Plurima verò de his vel nos ipsi experti sumus, vel per fidelium relationem cogno- uimus, quæ indicare longum putauimus. Libello igitur clausuram dabimus, cum vnus adhuc admirandum de libro vitæ eius, quem supra à quodam scriptum præfati sumus, memorabo miraculum, de quo virtus diuina procedens, non reliquit inglo- rium, sed ad comprobandum virtutem dictorum, patefecit esse plurimis gloriosum.

Diaconus

Diaconus enim Augustudunensis, graui oculorum cæcitate turbatus, audiuit hæc, quæ glorificator sanctorum suorum Deus ad sancti tumulum exercebat, dixitque suis: Si eius adirem sepulcrum, aut aliquid de sanctis pignoribus sumerem, aut certè si pallium, quo sancti artus teguntur, mererer attingere, fierem sanus. Cumque hæc & huiusmodi cum suis verba conferret, additit repente clericus quidam, dicens: Benè, inquit, credis: sed si de eisdem firmare mentem cupis virtutibus, en volumen chartaceum, quod de his habetur scriptum, vt facilius credas ea, quæ ad auditum tuarum aurium peruenerunt: At ille priusquam legi iuberet, inspirante diuinæ pietatis respectu, ait: Credo, quia potens est Deus egregia operari per famulos suos. Et statim posuit volumen super oculos suos. Extemplo autem fugato dolore, disruptaque caligine, vsum videndi recipere meruit à voluminis virtute. Et in tanta claritate positus est, vt ipse proprijs oculis leges, virtutum gesta cognosceret. Operatur autem hæc vnus atque idem Dominus, qui glorificatur in sanctis suis, vt qui ipsos illustribus miraculis editis efficiat gloriosos. Ipsi gloria & imperium in secula seculorum, Amen.

Liber vitæ
S. Nicetij
cæcum il-
luminat.

DE S. TEODOSIA VIRGINE ET MARTYRE
CONSTANTISSIMA, AVTHORE EVSEBIO CAESARE.
ensi Eccles. Historiæ lib. 8. cap. 17. interprete D. Ioanne Christophorsono.

2. Aprilis.

Festum re-
surrectio-
nis Chri-
sti.

Immanis-
simè san-
cta virgo
dilatatur.

Am verò cum persecutio esset ad quintum annum conti-
nuata, secundo die mensis Xanthici, id est, ad quartum Non,
April. in ipso die Dominico, & in ipso festo Resurrectio-
nis Saluatoris nostri, Theodosia rursus virgo, Tyri puel-
la fidelis & modesta, nō annos decem & octo omnino ad-
huc nata, vinctis quibusdam Cæsareæ, qui regnum Christi
constanter confitebantur, ante tribunal consistentibus ac-
cedit, cum benignè salutatura, tum (sicut verisimile est)
eos obsecratura, vt cum essent apud Dominum, illius re-
cordarentur. Quo factitato, eam tanquam nefas quoddam
& impium facinus aggressam, satellites abripiunt, dedu-
cuntq; ad Præsidentem. Extemplo verò iste quasi mente ca-
ptus & animi furore maximè efferatus, grauib; & horrendis tormentis latera mam-
masq; ad interiora vsque ossa dilaniat: quam adhuc agrè spirantem illam quidem, hi-
lari tamen vultu & lato omnia cruciamenta perferentem, in rapidos maris fluctus
proijci iubet. Deindè ab illa ad reliquos Christi cōfessores digressus, omnes ad æris me-
talla, quæ erant in Phæno Palæstinæ, condemnat.

BVLLA CANONIZATIONIS S. FRANCISCI
DE PAVLA, ORDINIS FRATRVM MINORVM

Institutoris: in qua etiam eius vita describitur.

Is est Leo
x.
Aprilis 2.
Patriarchæ

Prophetæ.

Apostoli.

Eo Episcopus seruus seruorum Dei, ad perpetuam rei me-
moriæ, Excelsus Dominus militantem Ecclesiam precio-
sorum lapidum viuorum, ipsi summo angulari lapidi Chri-
sto Iesu vnitorum, ornatissima varietate decoratam, stru-
ctura mirabili fundare disposuit. Hinc processere beati pa-
triarchæ, qui fide præclari, sanctorum etiã angelorum su-
ceptores effecti, facie ad faciem Deum videre meruerunt.
Hos secuti sunt sancti prophetæ, quibus ostendit Deus
secreta sua, vt ventura, quasi præsentia, spiritu sancto illu-
minati, agnoscere atque enunciare potuerint. Postquam
autem venit plenitudo temporis, & nos in assumpta sibi
humanitate oriens ex alto visitare, nostraque salutis mysteria (iuxta quod prædixerant
prophetæ) adimplere dignatus est, constituti fuere beati apostoli, diuinæ legis promul-
gatores & prædicatores, qui per orbem vniuersum genus humanum (quod sub diabo-
licæ potestatis iugo tenebatur) ad salutem excitantes, Dei verbum in omnibus terræ
fini.

finibus prædicarunt. Hos subsecuti sunt martyres splendidi, qui fidei loricam induti, & inconcussa stabilitatis balteo succincti, stolas suas in sanguine innocentis agni lauantes candidato exercitu Christum Iesum imitati, supernæ ciuitati Hierusalem, hoc est, triūphanti Ecclesiæ cum gloriosa victoria palmas manibus gestantes, se dicto viuo lapidi Christo adiūxerunt, sempiternam sui memoriā & exemplum venerabile militanti Ecclesiæ relinquentes. Progressi sunt & doctores lucidi, qui suis doctrinis & exemplis catholicam & orthodoxam fidem defensantes, falsisque prophetis ac iniquis doctoribus, fidem ipsam subuerrere satagentibus, se opposentes, dictam militātem Ecclesiam multipliciter illustrarunt: quibus eadem Ecclesia coniuncta, progreditur quasi aurora con-
Doctores.
Can. 6.
Confesso.
res.
Matt. 25.
Virgines.
Matth. 25.
Psal. 44.
Vidua.

surgens, pulchra vt luna, electa vt sol, terribilis vt castrorum acies ordinata. Sequuntur postea sancti cōfessores, qui virtutum gēmis coruscantes, Domino rationem de talentis creditis reposcēti (vt potē fideles & boni serui) multiplicatū de suis laboribus fructū attulerunt, & in arcem cælestem reposuerunt, omniaq; mūdi blandimēta (vt venenum aspidum) fugientes, latibula in terris petierunt, antris abditi, rudi victu & scaturientis aque leui potu carnem macerantes, tegmine hircino amicti, iunceo vel stramineo cubili fessa membra somno fouentes, nudis pedibus Dominū quæsierunt, æternamque patriam inuenerūt. Ad sunt & virgines nitidæ, mundo corpore, sincero corde, sanctaque mente cum oleo in lampadibus suis sponso (qui est præ filiis hominum speciosus) obuiā venientes. Deuotæ tandem continentēq; viduæ, & aliæ quàm plurimæ sexus vtriusq; personæ, pijs ac sanctis operibus semper intentæ, cum plenis etiam manipulis eidem cælesti sponso se repræsentant, cum angelis gloriam in altissimis Deo, & in terra pacem hominibus bonæ voluntatis mirificè deponentes.

Luc. 2.

Hæc omnia vnus atque idem spiritus admirando plurimum operatur ministerio. Et sicut altissimus ab initio vineam suam talibus pijs cultoribus (iuxta sanctam promissionem suam) visitauit, firmavit & auxit: sic semper ad illam suæ protectionis auxilium multipliciter impertitur. Nouissimè verò diebus nostris cælestis ille agricola vineam suam more solito visitans, virum fortem ad huiusmodi vineæ culturam adduxit, gloriosum scilicet confessorem, beatum Franciscum de Paula, superno cœtui merito sociandum, immò verius sociatum, qui inter cæteros Christi athletas suis meritis & exemplis ipsam sanctam Ecclesiam (diuina cooperante gratia) multipliciter decorauit, præsentisq; temporis caliginem suæ lampadis fulgore mirabiliter illustrauit. Ipse enim aduersus mūdum, carnem & dæmonem fortiter dimicauit, ac in odorem suauitatis altissimi currens, copiosam vtriusque sexus fidelium multitudinem salubriter post se tra-
Pauła oppidum, patria S. Francisci.
Parentes.
Traditur in cœnobium.
Ecclesiam construit.

T t ro edificio

ro ædificio necessaria, deportabant. Eertur etiã tunc fratrem quendam, S. Francisci habitu indutum, ex improviso beatum Franciscum de Paula increpasse, quod tam angustam ædem facere incepisset: eandemq; demoliri sibi mandasse, ac aliam maiorem designasse, beatoque Francisco de Paula asserenti, sibi vires ad tam ingens opus perficiendum non sufficere, diuinitus respondisse, Deum omnipotentem ei nullo pacto defuturum: euestigioque diruptis muris euauisse. Vnde non immeritò plerique illum B. Franciscum fuisse existimãrunt. Postridiẽ verò nobilis quidam Cusentinus superuenit, qui eidem beato pro ædificanda ecclesia magnum auri atque argenti pondus obrulit. Vnde iuxta situs designationem, ecclesiam notabili forma non paruo sumptu construere cepit: neque vnquam à laboribus cessabat, nisi cum orationi diuinisq; rebus intendebat. Qui & si vigilijs, continuisq; ieiunijs maximè esset attritus: lapides tamen, calcem & ligna, aliãque ad fabricam necessaria proprijs etiam humeris deferre non desinebat.

Eius affabilitas & comitas verborũ. Humilitas.

Iuuenis ambulat nudis pedibus. Ignis eum non lædit. Austeritas vitæ.

Erat adeò in loquendo humanus atque affabilis, vt nullus vnquam ad eum accesserit, quin mellifluis eius verbis delectatus, & incredibili quadam sermone dulcedine captus, & quasi diuino spiritu repletus ab eo recesserit. Humilitatem eius etiam instituit per eum Ordinis cognomentum ostendit. Quod vt is omnium minimus esse volebat, ita Minorum dici censuit & instituit. Eiusdem etiam Ordinis institutor & generalis corrector existens, omnium se infimum (quo ad poterat) exhibebat, & ad omnia etiã seruilia opera (vt & ceteris humilitatis præberet exemplum) descendere non dedignabatur. Quippe discipulis suis discubens tibus ministrabat, sæpeque ecclesiam & altaria verberabat & mundabat, ac paramenta & alia ad diuinum cultum necessaria componebat, aliorumq; fratrum (etiam nouitiorum) indumenta proprijs manibus abuebat. Et cum iuuenis adhuc esset, Calabriamq; incoleret, nunquam nisi nudis pedibus etiam per glacies, niues, montes, & acuta faxes, spinasq; incedebat: nullamque ex eo etiã grauissimo sæpè pondere pressus, læsionem in pedibus patiebatur. Ipsum sæpius ignem nudis pedibus conculcasse, ac ignitos candentesque lapides manibus portasse, liquidò constat. Admirabilis erat vitæ eius austeritas, quæ propterea admirabilior censenda est, quia in pueritia, adolescentia, iuuentute, senectâ & decrepita eius ætate inter labores, vigilijs, ieiunia, abstinentias, innumerasq; corporis macerationes, eundem penè viuendi modum seruauit.

Eius miracula.

Spiritu propheticò claret.

Ardentes prunas manu tenet.

Horum, & plurimorum aliorum sanctorum operum ratione habita, adeò sancti spiritus gratia hominem complexa est, vt pijs eius meritis & precibus in Christi nomine demones à corporibus humanis sæpius eiectiones, pluresque infirmi diuersis morborum generibus oppressi, & iam à medicis destituti, ac mori propinqui, pristinae sanitati restituti fuerint: Idemq; beatus alijs compluribus, qui memoria & sensibus capti, seu intelligentia debilitati erant, sanitatem præstiterit: ac multis claudis incessum, surdis auditum, mutis loquelam, cæcisq; lumen restituerit, & leprosos mundauerit: nonnullosq; mortuos, vel pro mortuis habitos, ad vitam pristinamq; lucem reduxerit. Quorum quidem miraculorum fama cū iam per totũ ferè orbem vagaretur, & ad aures se. re. Pauli II. prædecessoris nostri peruenisset, Cubicularium quendam suum, ad bo. mc. Pyrrhum archiepiscopum Cusentinensem misit, mandauitq; vt ipse super miraculis huiusmodi se diligenter informaret, ac deinde ipsum de veritate certiore efficeret. Qui quidem archiepiscopus pontificis mandato parere desiderans, ac neminem habens, qui talia melius quàm ipsemet Cubicularius, explorare, fideliusq; referre posset, eidem suasisit, vt is cū socio, quem ei adiunxit, ad dictum beatum virũ se conferret: ac de illius vita, miraculis & fama huiusmodi plenam informationem caperet. Cubicularius archiepiscopi frater consilio, hominem adiit. Et cum inter salutandum, dicti beati viri manum osculari vellet, ille omninò renuit, eumq; rogauit, vt sibi potiùs manum deosculandam porrigeret, asserens id multo iustius & conuenientius fore, eo quòd ipse Cubicularius xxxiiij. annos iam presbyter esset. Quod Cubicularius memoria repetens, (vbi id verum esse cognouit, miratus est hominis spiritum, & cum eo ad colloquium in cameram concessit. Vbi cum primus sermo de tam ardua, difficultiq; vita fuisset, vt eam nulli (nisi robusto ac valido) tolerabilem fore Cubicularius asseueraret: beatus pater (audito illius verbo) igni appropinquans, ardens prunas absq; læsione manibus arripens, dixit. Qui perfecto corde Domino seruiunt, omnia creata illis obtemperant. Exterritus ille eo miraculo, veniã petijt. Cumq; eius pedes humiliter osculari vellet, ipseque vir beatus id recusasset, eius tunc vestem manu apprehensam deuotè osculans, & ab eo recedens, ad pontificem redijt: eiq; miracula, quæ viderat, enarrauit.

Olim etiam vir nobilis Iacobus de Tarsia, baro terræ Bellimontis Cusentinensis di-
 cecis, cum grauiissimo & penè insanabili apostemate longo tempore in crure laboraf-
 set, insignesque medici & chirurgi in eo nihil proficerent, quin hucus illud ingrauesce-
 ret, omnibusque remedijs adhibitis, iam in desperationem salutis res adducta esset, tan-
 dem dictus Iacobus fama sanctitatis & miraculorū beati viri (qui tunc Paulæ debebat)
 adductus, ad eum non sine magno labore accessit, illique plagam detexit, & se deuotif-
 simè commendauit. Primum siquidem ipsi beato & omnibus, qui adstabant, hucus gra-
 ue & miserabile, ac penè insanabile visum est. Illum tamen beatus admonuit, vt in Deo
 firmam fidem & certam spem haberet, quia sanitatis gratiam cōsequeretur. Ac statim
 vnum ex suis fratribus misit, qui aliqua folia herbæ, quæ vngula caballina dicitur, & in
 bi nascitur, colligeret, & cum ipsis folijs certos pulueres, quos in cella sua ipse beatus re-
 tinebat, sibi afferret. Dum frater ille mandata exequitur, beatus vir ad propinquā cru-
 cifixi imaginem cōuersus, orauit, vt baroni, in suā diuinitatis gratia confidenti, miseri-
 cordiam suam aperiret. Nec multo post folijs ac pulueribus huiusmodi sibi (vt iusserat)
 apportatis, facto signo crucis, aliquantulum de dictis pulueribus hulceri imposuit, illud
 que tribus ex folijs prædictis cooperuit, & omnia circūligauit, in Domino spem repō-
 nens, quod sanitatem recuperaret. Illi ergo benedicens, iussit vt ilicō suā repeteret do-
 mum, ad quartumdecimū fermè lapidē inde distantē. Qui cū aliquandiu equitasset, Vlcus de-
speratum
sanat.

Mihi videtur, inquit, quod sim sanus, quia acerbum illum dolorem & pessimū foetorē
 amplius nō sentio. Et cū iam certū monticulū superassent, Iacobus auidē cupiēs intel-
 ligere, an posset ambulare, ex equo descendēs, proprijs pedibus ambulare cœpit, & cal-
 te terram percutiens, nec aliquid doloris sentiens, se liberum & sanum intellexit. Deo i-
 gitur & B. Frāncisco de Paula, gratias agentes coniuges, voti cōpotes ad propria rediēre.
 Ipsidem fermè diebus in ciuitate Cusentinensi fuit quidam Marcellus de Cardilla,
 pedibus & manibus contractus, ac totus leprosus, adeo vt iam vocem quasi omnem a-
 misisset, eiusq; loquela vix audiretur. Qui cū per consanguineos suos ad Paulæ mona-
 sterium adductus, & beato viro præsentatus fuisset, ille misericordia motus, parū se-
 cretò orauit. Mox verò rediens, cū manu subleuauit, & ab omni mēbrorum contractu
 & leprā incolumem reddidit. Guidonem quoque Lipantum nobilem Cusentinum, Contra-
ctum cum
demque le-
prosum,
curat.

grauissima infectum lepra, in domo Paterni (quam vir beatus tunc ædificabat) ad se ve-
 niētem sanitati restituit. Cū idem beatus vir fabricam domūs iuxta Paulæ oppidum
 incepisset, adductus est ei quidam à natiuitate mutus. Quem cum parentes eius iuxta ec-
 clesiam posuissent, dixit eis vir beatus, vt altè secum ter Iesum acclamarent, & ita ape-
 riretur illi sensus. Beato verò inchoante, dictisque parentibus prosequētib; mutus si-
 militer altā voce dixit, Iesus: & inde liber atque integer vsque ad eius obitum in loque-
 la permanfit. Item aliū:
Mutus lo-
quitur.

Rursus Iulia, Antonij Cathalani in dicto oppido Paulæ habitantis filia, ab ortu cæca
 & nihil prorsus videns, cū à parentibus suis ad beatum virum (qui fortè tunc in hor-
 to domūs erat) adducta fuisset, idem beatus vir herbam quandam euulsit: camq; signo
 crucis facto super ipsius puellæ oculos apposuit. Quæ statim videre cœpit, ac sensu visus
 tandiu, quandiu postea vixit, freta est. In fabrica dictæ domūs Paterni, cū duo laborā-
 tes terram effodiendo obruti fuissent, ita vt iam pro mortuis haberentur, ad succurren-
 dum inuocatus vir beatus, à duabus partibus terram effodi fecit. Quo facto, dicti labo-
 rates viui & illæsi suā (vt creditur) gratia sunt reperti. Dū quidā Antonius architectus
 ad dictā domūs Paterni fabricam accessisset, & beatus vir, vt pro cibo illi ministrando
 nonnullæ fabæ coquerentur, cuidam fratri iuniori inibi existentī mandasset, frater illè
 ollam, cum dictis fabis & aqua, frigidis in coquina cineribus superposuit: oblitusq; ignē,
 quo culina carebat, aliud ē afferre, discessit. Sed cū vir beatus dictas fabas iam coctas
 esse credens, vnā cum hospite in culinam venisset, nullusq; ibi ignis adesset, dictus An-
 tonius subrisit de dicti beati præcepto, & eius ferculo, quod nondū coqui cœpisset. Olla sine
ignefer-
uiscit.

Cui vir beatus ferculum ipsum paratum esse respondit, tetigitque manu ollam, quæ ili-
 cō feruere visa est, statimq; fabæ coctæ fuere, ita vt inde Antonius ipse prandium su-
 mere poterit. Quæ de re dictus Antonius, & nonnulli alij tunc præsentēs, maxima sunt
 admiratione affecti.

Idem etiam beatus vir die quadam (more solito) Missam audire cupiens, ecclesiam
 ingressus est. Cumq; tunc ecclesiæ lampas accensa non esset, & aliqui ex ijs qui ibi Missæ
 audiendæ causā aderant, ignem foras quæsitum iuissent, illumq; iam afferrent: vir bea-
 tus Lampas
absq; igne
accenditur.

tus chordam lampadis accepit, vt eam deduceret. Illa verò in medio descensu absque alio igne miraculosè accensa, effulsit: ex quo circumstantes candelas per Missa tunc celebranda necessarias, deuotissimè accenderunt. Cùm in terra Montifalti dicta Cusentinis diocesis quidam Franciscus, ipsius terræ incolæ, febre adeò vexaretur, vt de eius salute nullam medici spem promitterent, laboraretq; in extremis, ac (omnibus Ecclesiæ sacramentis deuotè susceptis, & candela benedicta more solito accensa, in eiusque manibus posita) à circumstantibus iam pro mortuo haberetur, tunc Iohanna mater eius, ad B. Franciscum de Paula specialem gerens deuotionis affectum, illum lachrymans deprecata est, vt filium suum sanare, ac vitæ restituere dignaretur: vt illius operibus suis (ex dicto eius filio) nepotibus prouideri posset. Præterea si voti cõpos fieret, se statim huius seculi vanitatibus omninò renunciaturam, & in habitu tertie regulæ eiusdem beati, Deo perpetuò famulaturam, deuotè vouit ac promisit. Quo voto emissò, statim eius filius quasi à morte resurgens, circumstantes adspicere, seque melius habere incepit: nec multis postea diebus, pristinæ fuit saluti restitutus, & per triginta serè annos inde superuixit.

Iam penè mortuus reualecxit.

Cùm in dicto oppido Paterni, idem beatus vir moram traheret, quidam oculi albuginem patiens, ad eum accessit, humiliterq; rogauit, vt sibi opem afferret. Cuius precibus motus vir beatus, bõbycem sacro latice adspersam super virginè calcem (quæ fortè pro ecclesiæ fabrica ibi aderat) conuoluit, & ea oculum, macula huiusmodi infectum, absterfit, signoq; crucis desuper factò, ab omni albugine & macula statim liberauit. Cũ quidam dicti oppidi venatores hyemis tempore in montibus niuibus repletis hominem, nullum viuentis signum præ se ferentem, inuenissent, illũ sepeliendum ad locum detulerunt, vbi tunc beatus vir morabatur. Qui in illum respiciens, Per charitatè (ait) viuit homo iste: & ad eum conuersus, Surge (inquit) & ambula. Ad cuius verba, homo in sepulcrũ mittendus, ilicò surrexit, ac pederentim ambulare cœpit, moxq; hospitij domum ingressus, ac cibo & potu refectus, pristinaq; valetudini restitutus, ad propria saluus & incolumis remeauit. Præterea in dicto oppido Paulæ, dum sui ordinis domus ædificaretur, & calx in fornace coqueretur, accidit, quòd vel propter nimium ignè, vel aliam causam, fornax ipsa ruinam minaretur. Tunc illius magistri nullum penitus remedium adhibere scientes, ad beatum virum pro auxilio recurrerunt, eique periculũ exposuerunt. Qui illis, Per charitatem, inquit, ad collationem seu prandium catis, mihi quæ curam fornacis relinquantis. Quibus discedentibus, ipse statim signo crucis factò, intrepidè dictam fornacem ardentem intrauit, ac illã solus reparauit, indeq; absque læsione aliqua incolumis exiuit.

Item alius iam defunctus.

Intrat illa in fornacem ardentem.

Iulius Bartuchius, etiã de Paula, iuuenum multitudinè adiutus, post beati viri obitum è Cusentina castro Paulam versùs, eximia magnitudinis bombardam transportari curans, additis etiam ad laborem viginti bouum iugis, apud quendam decliuem locum, nõ longè à Paula distantem, Lamachia nuncupatũ, funem maximum cuiusdã nauis onerariæ, quo bombardam ipsa alligata erat cuidam arbori, vt paulatim laberetur, inuoluit. Quã cum nec Iulius ipse, neque tot socij propter impetum velocem, qui ex magnæ molis lapsu ferebatur, retinere valerent: ibi, dum idem Iulius vltra, quàm eius vires ferebant, nititur, iuxta arborem, cui circumligatus erat funis, prostratus cecidit, pedesq; suos intra eiusdem funis orbem inuoluit. Vnde cùm nullo pacto, nisi munere diuino, quin eius crura frangerentur, euadere posset, arborem amplectens, summa cũ deuotione clamauit. O beate Francisce de Paula, opè fer mihi misero. His dictis (mirabile dictu) currus cui bombardam ipsa imposta erat, in loco præcipiti statim restitit: apparuitq; eidem Iulio quidam frater Ordinis beati Francisci de Paula, qui tunc funem ipsum manibus retinuit. Idem verò Iulius tanto periculo ereptus, omnesq;, qui illuc quasi ad spectaculum conuenerant, miraculũ acclamantes, omnipotenti Deo, beatoq; Francisco de Paula, in mensas illucò gratias egerunt. Ipsèq; Iulius ante alios omnes nudis pedibus ad eiusdem beati viri monasterium profectus, imaginem suam ceream, fune pedibus implicito pro deuotione in tanti miraculi memoriam obtulit.

Insignem miraculum.

Cùm à quodam fratre Antonio, ordinis Minorum professore viro doctissimo, intergerimq; vitæ, idem beatus vir etiã in publicis prædicationibus carperetur, quòd videlicet tam impudens esset, vt simplex laicus & literarum penitus ignarus, quibusdã herbis ægrotis salutè promitteret: accidit, vt idem frater Antonius ab alijs dicti Ordinis Minorum fratribus, ad eundem beatum virum missus fuerit, quatenus eũ de præmissis redargueret. Qui cum ad eum venisset, & magnis illum contumelijs affectisset, increpatusq;

setq; eius ignauiam & crassitudinem, vir Dei constantissimus patientissimusq; tot conuicijs & iniurijs nullatenus fractus, ac ne commotus quidem fuit: sed fero appropinquas, ardentissimas nudis manibus accepit, eosq; strictè compressit, ac manifestè ostendit, in Dei virtute omnia fieri posse. At ille prudentissimè prospiciens hominis simplicitatem & fidem, omniaq; ab eo diuina gratia & ardentissimo fidei spiritu fieri, eius pedibus aduolutus, illos arctè complectens, osculariq; fatagens, veniam ab ipso humilimè postulauit: neq; inde surrexit, donè ab eodem beato patre benediceretur. Quo factum est, vt qui antea in illum publicè maledicta plurima cõgesserat, proprium confessus errorem, beati viri sanctitatè dignis verisq; postea laudibus meritò efferret. Quæ omnia cum mirabilem quandam & rarè auditam viri sanctitatem arguerent, eorumq; celebris fama iam ad cla. me. Ludouicum XI. eius nominis Francorum regem Christianissimum perlata esset, Rex viri beati sanctitate motus, ac ipsum coram videre cupiens, à piæ me. Sixto papa IIII. etiam prædecessore nostro impetrauit, vt eidem beato viro in virtute sanctæ obedientiæ mādaret, vt ex Calabria in Franciam se conferret, dictumque Ludouicum regem visitaret. Quibus iussis Dei famulus obediens, in Franciam iuit: vbi eum præfatus rex singulari deuotione suscipiens, seq; ab eo benedici postulans, illi tanquàm viro Dei magnum honorem & reuerentiam exhibuit. Cognita deindè viri sanctitate, ei eiusq; fratribus sedem propè ciuitatem Turonensem & regium palatium assignauit, amplamq; & magnificam domum cum ecclesia (quæ in hanc vsque diem extat) pro ipsius B. Francisci de Paula, suorumq; fratrum vsu & habitatione construi fecit.

Tantæ insuper continententiæ fuit idem beatus vir, vt non carne, sed solo spiritu compactus esse videretur. Prius enim quàm ab hac luce discederet, ad omnipotentis Dei laudem & gloriam, suæque religionis propagationem, diuina (vt piè creditur) inspiratione instructus, tres regulas fratrum scilicet ac sororum, & vtriusque sexus fidelium, Tertiariorum nuncupatorum, instituit. Et vt humilitatis amator erat, illamq; à suis etiam coli desiderabat: fratres sui ordinis, Minimos: & sorores, Minimas vocari debere ordinauit: iniunxitque illis, vt decem mandata diuina & Ecclesiæ præcepta salutaria vigilanter obseruantes, Romano Pontifici, pro tempore existenti, fideliter obedirent, ac sub obedientiæ, castitatis & paupertatis, quadagesimalisq; vitæ sacris votis perseueranter viuere profiterentur, nonnullis ad regularū fratrum ac sororum huiusmodi, tam circa personarum ipsarum directionem & informationem, quàm diuini cultus augmentum, debitam obseruationem & institutionem, opportunis adiectis capitulis. Ipsas verò fratrum ac sororum, cum decem: dictorum autem vtriusque sexus Tertiariorum regulas cum septem capitulis per eum piè institutas, re. me. Iulius Papa II. similiter prædecessor noster, eodem beato viro tunc in humanis agente, matura præhabita deliberatione, tanquàm religioni consonas (postquàm idem Sixtus prædecessor noster, ac sanctæ com. Innocentius VIII. & Alexander VI. Rom. Pontifices etiam prædecessores nostri, eidem beato viro, eiusq; ordini, ac eius personis, & domibus quàm plura priuilegia concesserant) per suas primò, & deindè nos per alias nostras literas approbauimus, & confirmauimus, diuersisque priuilegijs, gratijs & indultis ordinem ipsum multipliciter communiuimus, prout in ipsorum prædecessorum & nostris inde confectis literis plenius continetur.

Cumq; vitæ suæ finem iam proximum Diuina inspiratione prospiceret, idem beatus vir pridè, quàm decederet (qui fuit dies coenæ Domini) pluribus è fratribus suis (qui ex varijs prouincijs & regnis tunc ad eum venerant) adstantibus, in Missa conuentuali post poenitentiae sacramentum deuotè susceptum, cum profundissima humilitate, humbertimaque lachrymarum effusione pectus suam percutiendo, sacrosanctum Eucharistiæ viaticum è manibus vnus ex sui ordinis presbyteris magna cū deuotione suscepit. Postea Domino nostro Iesu Christo, beatæque Mariæ virgini, & sanctis omnibus deuotè peractis gratiarum actionibus, Missaq; huiusmodi celebrata, ad cellam suam proprijs pedibus (licet præ senectute debilis, & infirmus) baculo, quem more solito gestabat, innixus redijt. Postero autem die, cum idem beatus fidelisque Dei seruus tempus instare videret, quo sibi ex hac lachrymarum valle migrandum erat, dictos fratres suos ad se conuocari iussit, eosq; ad fraternam pacem, mutuanque charitatem dulcissimis verbis ac salutaribus monitis charitatiuè exhortatus est, illisque benedictione more solito impertita, cum iam nonagesimūprimum (vel circa) annum feliciter impleuisset, anno à partu virgineo millesimo quingentesimo septimo, Aprilis verò die secunda (quæ tunc fuit pasceus, Veneris sancta nuncupata) circa horam, qua pro nobis Christus

Ardentes
titiões nu-
dis mani-
bus forti-
ter cõple-
ctitur.

A Franciæ
rege euo-
catur, &
reuerentè
habetur.

Tres regu-
las insti-
tuit.

Regulæ il-
læ a sum-
mis Ponti-
ficibus ap-
probatur.

Sub obitū
percipit Eu-
charistiā.

Reddit spi-
ritū crea-
tori viri san-
ctissimus.

stus passus est, signo sanctæ crucis deuotè signatus, omnibusq; sacramentis Ecclesiasticis debite communitus, perlecta coram eo Dominica passione, iunctis deuotè manibus, erectisque in cœlum oculis, sanctæ Crucis triumphum piè amplectens, reuerenter, que osculans, ac sapius, In manus tuas Domine commendo spiritum meum, aliasque pijs orationes deuotissimè repetens: dimissa huius carnis sarcina, quasi uiuens absque aliquo doloris aut mortis notabili signo, migravit ad Christum. Cumque tunc per vn. decim dies eiusdem beati corpus insepultum remanserit, illucque maxima virorum & mulierum, ac religiosarum personarum multitudo accesserit, vt sanctum virum, quem viuentem summa fuerant ueneratione profecuti, etiam defunctum viderent, & illius apud Deum suffragia mereretur, mirū omnibus fuit, quòd eius caro per tot dies incorrupta permāserit, nec vllum prorsus fœtorem emisserit: quin potius odor quidem suauiter fragrans ab ea manauerit.

Corpus ex
anime diu
manet in-
corruptū.

Votum
Claudiæ
reginæ.

Post ipsius etiam obitum, multis eius suffragia deuotè implorantibus, omnipotens Deus quàm plures gratias elargiri, magnaq; miracula palàm operari dignatus est. Propter quæ charissimus in Christo filius noster Franciscus, huius nominis primus Francorum rex Christianissimus, charissimæq; in Christo filia Claudia regina, eius cōsors (quæ aliàs coram dicti ordinis tunc generali, ac alijs nobilibus personis emisso voto, quòd si gratiam pro masculo assequeretur, in beati patris honorem Francisci nomen ei imponeret, fulgentissimum puerum in lucem edidit: illique, iuxta dictum eius votum, Francisci nomen imponi fecit) Nec nō dilecta etiam in Christo filia, nobilis mulier, Aloysia de Sabaudia, Andegauensis & Angolismensis, Ducissa, Cenomanensisq; Comitissa, eiusdem Francisci regis genitrix, nobis per venerabilem fratrem nostrum Dionysium episcopum Maclouiensem generalem, ac dilectos filios, Iacobum Lucam, decanū ecclésiæ Aurelianensis, & nobilem virum Antonium Raphin, aliàs de Poton, dominum temporalem loci de Podio Caluario Agenensis diocesis, pro nonnullis particularibus ipsius Christianissimi regis negocijs nūcios & oratores ad nos destinatos, humiliter supplicari fecerunt, vt præmissis diligenter inquisitis & exploratis, ad eiusdē beati viri canonizationem procedere dignaremur. Quorum quidem precibus licet libenter annuere vellemus, summopereq; gauderemus, huiusmodi canonizationē nostris temporibus diuino quodam mysterio contigisse, ac nobis æquum videretur, vt idem B. Franciscus de Paula (quem iam Deus in cœlesti gloria sanctorum choro dignum fecisse, pluribus ac manifestis indicijs & miraculis ostēderat) in terris etiam sibi debito sanctorum honore, nō defraudaretur, ac super eo maximè nobis instaret venerabilis frater noster Bernardinus episcopus Sabinensis, Cardinalis sanctæ Crucis nuncupatus, in dicti Ordinis protectorem ab eodem beato viro, nondūm tunc ab humanis egresso, assumptus: cumulatissimæq; preces nobis ac venerabilibus fratribus nostris, sanctæ Romanæ Ecclesiæ cardinalibus, per dicti Ordinis tunc zelosum, totius Minimorum Ordinis nomine, super hoc sapius porrectæ fuissent, non statim rem tanti ponderis ac momenti faciendam, sed iuxta veterem & laudabilem consuetudinem, cunctanter matureq; considerandam duximus.

Rom. Ec-
clesia in re-
bus graui-
bus cū dan-
ter & ma-
ture sege-
rit.

Post complures igitur commissiones aulæ palatij nostri aduocato cōsistoriali, & auditoribus causarum eiusdem Palatij super hoc debite factas, tandē tribus etiam sanctæ Romanæ Ecclesiæ cardinalibus ex tribus illorum ordinibus, videlicet venerabili fratri Nicolao episcopo Albanēsi de Elisco, & dilectis filijs nostris Dominico tituli sancti Bartholomæi in Insula presbytero de Iacobatijs, ac Iohanni sanctorum Cosmæ & Damiani, nostro secundū carnem nepoti, diacono de Saluiatis, respectiue nuncupatis Cardinalibus, de fratrum nostrorum consilio & assensu commissimus, vt ipsi visis & examinatis processibus, editis super eiusdem beati viri vita, moribus, fama & miraculis, ante & post ipsius obitum eius intercessionibus à Deo factis, alijsq; cunctis ad sanctorum canonizationem huiusmodi necessarijs, se super omnibus ac singulis diligenter informarent, & per eos comperta, in nostro secreto consistorio (vt moris est) fideliter refererent. Cumque ipsi cardinales, visis ac diligenter examinatis diuersis processibus, in partibus Calabriae & Fraciæ de sedis Apostolicæ commissione habitis, & ad curam nostrā transmisis, testiumq; fide dignorum depositionibus, pro tantæ rei dignitate debite ponderatis, de supradictis miraculis, ac vitæ sanctimonia, & alijs à iure requisitis, fidelem nobis relationem in pluribus etiā secretis cōsistorijs iam fecissent, nosq; ipsorum & omnium aliorum cardinalium vota, pro faciendâ dicta canonizatione conuenientia & conformia inuenissemus, & pro vltiori executione dilectus filius Angelus de Cesis, vtriusq; in

DE S. FRANCISCO PAVLANO.

499

is doctor, & dilectæ aula nostræ cōsistorialis aduocatus, in publico cōsistorio omnia de ipsius beati viri vita, moribus, fama & miraculis copiosè percēssisset, nobisq; humili ter supplicasset, vt ad eiusdem beati canonizationem maiura deliberatione præhabita, procedere dignaremur: Nos de relatis coram nobis in primis humiliter Deo gratias agentes rogauimus omnes, in eodem publico cōsistorio tunc adstantes, vt suis orationibus & cœlitijs Ecclesiam Dei iuuant, ac ne eam altissimus modo aliquo in huiusmodi canonizationis officio errare permetteret, instanter orarent.

Demum, post aliquot dies conuocatis denuò in aula nostrâ cōsistoriali in palatio Apostolico vniuersis & singulis, qui tunc aderant in nostrâ Romana curia, ecclesiarum prælatis, patriarchis videlicet, archiepiscopis, ac episcopis, in præsentia eorundem fratrum nostrorum præfatæ sanctæ Romanæ ecclesiæ cardinalium, eosdem processus super ipsius beati vita, moribus, fama & miraculis editos, per eundem Angelum breuiter summarieq; repeti fecimus. Quæ cum ex ferie per Cardinales, ac alios, quibus id munus per nos iniunctum fuerat, enarrata & exposita fuisset, omnesq; adstantes prælati, quid sibi super huiusmodi negotio videretur, interrogati, vnanimi consensu, nullo penitus discrepante, respondissent sibi videri, quòd idem beatus vir inter sanctos meritò adscribere tur & connumeretur: Nos iterum humiles omnipotenti Deo gratias agentes, quòd ad beatum seruum suum debitis honoribus prosequendum, corda nostra illuminare dignatus esset, ipsius canonizationis diem Dominicam in albis nuncupatam (qua in Ecclesia cantatur, Quasi modò geniti infantes, quæ tunc occurrebat prima die Maij, anni Domini millesimi quingentesimi decimioni, qua etiam tunc beatorum Apostolorum Philippi & Iacobi festum contingebat) deputauimus, ac in basilica principis Apostolorum de vrbe amplum suggestum ligneum de more parari & exornari iussimus. Super quo quidem hodiè, adstante populo ac vniuerso clero, de vita, miraculis & fama eiusdem beati Francisci de Paula, humili deuotioneq; pleno sermone per nos, vt moris est, habito, deindeque litaniam & hymnum, Veni creator spiritus, per omnia deuotè decantatis, nec non à procuratoribus causæ ipsius canonizationis, & à Christianissimi Francorum regis oratoribus huiusmodi, eiusdemque Ordinis Minimorum tunc Vicegenerali Correctore, à nobis magna cum instantia petito pronunciarum adscribi inter sanctos eundem beatum Franciscum de Paula, cum iam omnia consummata essent, omnesque consuetas Ecclesiæ cæremonias super ea re ritè seruauissemus, Deum præ oculis habentes ad canonizationem eiusdem beati sub his verbis procedendum duximus & processimus.

Ad honorem omnipotentis Dei, patris, & filij, & spiritus sancti, ad exaltationem fidei catholice, Christianæq; religionis augmentum, ac ordinis Minimorum consolationem & incrementum, autoritate Domini nostri Iesu Christi, beatorumq; Petri & Pauli Apostolorum eius, & nostra, de fratrum nostrorum speciali consilio & assensu, decernimus & diffinimus, bonæ memoriæ Franciscum de Paula, eiusdem ordinis Minimorum institutorem, in cœlesti Hierusalem inter beatorum choros iam receptum, æternæque gloriæ condonatum fuisse, ac sanctorum confessorum catalogo adscribendum fore, ipsiq; huiusmodi catalogo in præsentiarum adscribimus, & eum tanquam sanctum, publicè priuatimque colendum esse declaramus atque mandamus: statuentes eius festum die secunda mensis Aprilis ab vniuersali Ecclesia annuatim celebrandum fore, & ab eo suffragia à Christi fidelibus implorari & expectari posse, omnesq; ac singulos honores illi meritò præstandos & exhibendos esse, qui cæteris etiam sanctis confessoribus, in huiusmodi catalogo descriptis, conuenire noscuntur. Quibus debite peractis, inchoatoq; per nos ac decantato, & ad finem vsque à cantoribus profecuto hymno: Te Deum laudamus, in illius etiam sine cardinali diacono in cantu dicente, Ora pro nobis beate Franciscus de Paula, à choroque responso, vt digni efficiamur promissionibus Christi: Nos illic propriam orationem de eodem sancto alta voce decantauimus, dicentes: Seruitoris nostræ tibi Domine iura soluentes, quæsumus, vt beati Francisci de Paula confessoris tui patrocinio suffragante, in nobis tua dona multiplices, & ab omnibus tuearis aduersis. Per Christum Dominum nostrum.

Forma canonizationis.

Oratio de hoc beato viro.

Deinde verò à dicto choro responso, Amen, solennem illic Missam nos ipsi celebrauimus de dicta tunc corrente Dominica in Albis, collectas singulas sub vna conclusione terminantes: Additis etiam prædicta, cæterisque specialibus eiusdem sancti Francisci de Paula collectis, immediatè sequentibus: Pro secreta videlicet, Hostias Domine

T t 4 tuorum

tuorum suscipe populorum, quas tibi in beati Francisci de Paula, festiuitate dicamus, vt nobis conferant tuæ propitiacionis auxilium. Cum sua conclusione, videlicet, Per Dominum &c. Deinde verò post communionem subiunximus, dicente s: Cælesti Domine sacramento consolati, te supplices deprecamur, vt intercedente beato Francisco de Paula, ab omni nos mentis & corporis labe custodias, & per ipsum tuam sentiamus indulgentiæ largitatem: Cum simili conclusione. Et ita Missam ipsam, ad finem vsque cum solitis cæremonijs iuxta ordinarium Apostolicum illic debitè terminauimus, in dulgentiamque plenariam omnibus, officio huiusmodi tunc assistentibus, deuotè concessimus, ac etiam in loco sepulturæ eiusdem sancti Francisci de Paula, in depositionis suæ die, videlicet secunda Aprilis, huiusmodi perpetuò duraturam quadraginta annorum, totidemque quadragenarum indulgentiam annuatim condonauimus, ad laudem & gloriam omnipotentis Dei, qui in sanctis suis mirabilis & gloriosus, viuunt & regnant benedictus in secula seculorum.

Cæterum, quia difficile foret præsentibus originales literas ad omnium notitiam deferri, volumus & decernimus, quòd earundem Transumptis, manu notarij publici subscriptis (sub sigillo venerabilis fratris nostri Paridis moderni, & pro tempore existentis episcopi Pisaurensis, ac cæremoniarum Magistri, vel alicuius alterius Prælati Ecclesiastici) fides adhibeatur indubia in omnibus, ac per omnia, & illis vbique stetur, ac si originales literæ huiusmodi essent exhibitæ vel offensæ. Nulli ergò omnino hominum liceat hanc paginam nostrorū processūs, voluntatis & decreti infringere, vel ei ausu temerario contraire. Si quis autem hoc attentare præsumpserit, indignationem omnipotentis Dei, ac beatorum Petri & Pauli Apostolorum eius se nouerit incursum. Datum Romæ apud sanctum Petrum, anno incarnationis Domini millesimo quingentesimo decimo nono, Calendis Maij, Pontificatus nostri anno septimo.

Ia. Sadoletus.

H. de Bussèyo.

ORATIO FVNEBRIS IN SANCTVM PATREM ET CONFESSOREM NICETAM, QVAM SCRIPSIT

*Theosterictus, illius beatissimi viri discipulus. Habetur in Simeone
Metaphraste.*

9. Aprilis.

Propositum nobis est maximæ cuiusdam vtilitatis argumentum, sanctissimi patris nostri Nicetæ commemoratio: quæ proposita nobis est, velut sacrum quoddam conuiuium ex omnigenis, non corporeis, sed spiritualibus epulis repente instructum: quo conuiuium non corpora, sed anime rationis participes aluntur & exhilarantur. Hoc ego artificij expers hodierno die vobis spiritualibus conuiuiis ex rudi sermone apparatus suppeditabo: vobis, inquam, qui sanctis & animarum altricibus eius doctrinis nutriris semper optastis. Verum mihi, sacri auditores, quippe qui (vt quod in Actis Apostolorum scribendis de se Lucas dixit, & ipse dicam) inde vsque ab initio, vt scitis, partem hanc

secutus sum: visum est non omnia quidem continenter scribere, (neque enim possem) sed è multis illius præclare factis pauca quædam in hac narratione inferere, ad eorum ædificationem atque vtilitatem, qui hæc audiunt, & in posterum legere voluerint: nè honestissima illius facta, tempore ipso & alta obliuione obscurata euanescant. Multi quidem multorum, qui ante nos fuerunt, sanctorum hominum vitas, dictaque, & præclare facta conscripserunt: qui & oratione sua illos ornauerunt, & nobis ex ea re multum adiuuenti attulerunt. Illorum igitur exemplo & nos id facere aggressi sumus. Non enim consentaneum est, tantam eius hominis virtutem silentio tegi aut occultari, neque tantam lucernam conuenit sub modio, sed supra candelabrum poni, vt luceat omnibus, qui sunt in huius vitæ domo (quemadmodum Euangelica voce nobis traditum est) in gloriam cælestis Dei, cui ex bonis operibus laus & gloria redditur.

Matt. 4.

Sed